

Organ ve doku bağışı ile ilgili yasa değişiyor

26 Mart 2021'den itibaren, İşkoçya'da bir izin iptal sistemi uygulanacak.

Organ ve doku bağışı kişisel bir karar olmaya devam ediyor ve siz de seçiminizi yapabilirsiniz. Bu nedenle lütfen bu kitapçıkta bilgileri dikkatlice okuyunuz. Bu kitapçıkta aşağıdakiler açıklanmaktadır:

- Yasa nasıl değişiyor
- Yasa sizi nasıl etkiliyor
- Seğenekleriniz nelerdir
- Bağış kararınızı nasıl kaydedebilirsiniz
- Birisi donör olursa neler olur

Yasa değişiyor... ancak hâlâ bir seçeneğiniz var

26 Mart 2021 tarihinden itibaren, İskoçya’da yeni bir organ ve doku bağışı yasası yürürlüğe girecek.

Yasa, “varsayılan izin” (deemed authorisation) adlı yeni bir sistemi uygulamaya koymak için değiştiriliyor. Bu genellikle “izni iptal etme” (opt out) sistemi olarak adlandırılır. Bunun amacı, yaşamları korumak ve iyileştirmektir. İnsan ölümlerinin yalnızca yaklaşık %1’i organ bağışını mümkün kılacak şekilde meydana gelmektedir, bu nedenle bağış için her fırsat son derece kıymetlidir.

Yeni sistem, hayatınızı kaybetmeden önce izninizi iptal etmediğiniz sürece, yasanın belirli organların ve dokuların nakil için bağışlanmasına izin verdiği anlamına gelir. Bir donör (bağışçı) olmanız durumunda neler olacağı konusunda ayrıntılı bilgileri sayfa 8’de bulabilirsiniz.

Yasa, belirli gruplar için (bk. sayfa 3) veya bağışın görüşlerinize aykırı olması durumunda geçerli değildir.

Bağışı destekliyorsanız, bir donör olma kararınızı aktif olarak kaydetmeyi tercih edebilirsiniz. Bu durumda, ailenizin ve arkadaşlarınızın işini kolaylaştırabilir ve kararınızın yerine getirilmesini sağlayabilirsiniz.

İzni iptal etme sistemi yalnızca böbrek, kalp, akciğerler, karaciğer ve tendonlar gibi yaygın şekilde nakledilen organlar için geçerli olacaktır.

Her durumda, istemediyseniz bağışın yapılmaması için aileniz ve arkadaşlarınıza görüşlerinizi öğrenmek için danışılacaktır.

Yasa, yaşamları korumaya ve iyileştirmeye yardım etmek için değişiyor.

Yasa değişikliği kimleri etkileyecek?

Yeni yasa, İskoçya'da ikamet eden yetişkinlerin çoğu için geçerli olacaktır.

Yasa, aşağıdaki **gruplar için** geçerli olmayacaktır:

- Çocuklar (16 yaşından küçük).
- Yeni yasayı anlama kapasitesi olmayan yetişkinler.
- Ölümünden önce İskoçya'da 12 aydan daha kısa süre yaşamış olan kişiler.

Bu gruplardan herhangi birine ait bir kişi bağış yapabilecek şekilde ölürse ve bağış kararları henüz kaydedilmediyse, bu kişilerin bağış için izin verip vermedikleri en yakın aile üyesine sorulacaktır.

Ne yapmam gerekli?

Bağış, kişisel bir karardır ve bağış yapıp yapmama seçeneğiniz vardır.

Seçimleriniz

✓ **Bağış iznini iptal etme kararınızı NHS Organ Donor Register'a (NHS Organ Donörü Veri Tabanı) kaydedebilirsiniz (bk. sayfa 7)**
• Bu, tüm organ ve doku bağışı iznini iptal ettiğiniz anlamına gelir.

✓ **Bir donör olmak isterseniz, kararınızı NHS Organ Donor Register'a kaydedebilirsiniz (bk. sayfa 7)**
• Bu şekilde, ailenizin işini kolaylaştırabilir ve bağış kararınızın yerine getirilmesine yardımcı olabilirsiniz.
• Belirli organ ve dokularınızı bağışlarken diğerlerinin bağışlanmasını istemezseniz, kararınızı NHS Organ Donor Register'a kaydederken seçiminizi net şekilde belirtebilirsiniz.
• Bir donör olma kararınızı kaydetmeniz aynı zamanda bağış sürecinin bir parçası olarak ölmenden önce bazı tıbbi testleri ve işlemleri yaptırmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Bunları yapmadan önce, uzman hemşireler ailenizle konuşacaktır. Bu tıbbi testler ve işlemlerle ilgili ayrıntılı bilgileri sayfa 9'da bulabilirsiniz.

✓ **Hiçbir şey yapmamayı tercih edebilirsiniz**
• Yeni yasa kapsamında hiçbir şey yapmazsanız, nakil için belirli organ ve dokularınızı bağışladığınız kabul edilecek.
• Ancak yine de, şayet bağışta bulunmak istemiyorsanız, bağış işleminin yapılmaması için ailenize ve arkadaşlarınıza en son görüşünüz sorulacaktır.
• Yeni yasa, belirli gruplar için geçerli değildir (ör. çocuklar) – bk. sayfa 3.
• Hiçbir şey yapmazsanız, bu aynı zamanda nakil sürecinin bir parçası olarak ölmenden önce belirli testlerin ve işlemlerin yapılmasını kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Bunları yapmadan önce, uzman hemşireler ailenizle konuşacaktır. Bu tıbbi testler ve işlemlerle ilgili ayrıntılı bilgileri sayfa 9'da bulabilirsiniz.

Bağış kararınızı, 26 Mart 2021 tarihindeki yasa değişikliğinden önce veya sonra kaydedebilirsiniz.

Bağış, kişisel bir karardır ve bağış yapmayı isteyip istemediğimize karar verebilirsiniz.

Kararınız ne olursa olsun, kararınızın yerine getirebilmesi için bağış kararınızı aynı zamanda ailenize ve arkadaşlarınıza da söylemelisiniz.

Kararınızın NHS Organ Donor Register'a kaydedilmesi

Kararınızın NHS Organ Donor Register'a (NHS Organ Donörü Veri Tabanı) kaydedilmesi basit bir işlem olup, yalnızca birkaç dakika sürmektedir. Ayrıca önceki kararınızı değiştirebilir veya teyit edebilir ya da bilgilerinizi güncelleyebilirsiniz.

www.organdonationscotland.org adresini ziyaret edin.

Kararınızı telefonla kaydettirmeyi tercih ederseniz veya yasa değişikliği ile ilgili sorularınız olursa, **0300 303 2094** numaralı telefonu arayabilirsiniz

Görüşmeler, telefon hizmet sağlayıcınızın yerel görüşme ücretleri üzerinden faturalandırılacaktır.

İşitme veya konuşma engelliler için çeviri yardımı:
18001 0300 1232323

Kararımı NHS Organ Donor Register'a kaydetmek istemiyorum. Ne yapmalıyım?

Kararınızı kaydetmenin en kesin yolu, NHS Organ Donor Register'dır. Ancak, bunu yapmak istemezseniz, yazılı bir beyanda bulunabilir ve kararınızı ailenize ve arkadaşlarınıza söyleyebilirsiniz, böylelikle kararınızı öğrenmiş olurlar. Lütfen kararınızı yalnızca vasiyetinize kaydetmeyin. Vasiyetnameler genellikle naklin mümkün olduğu süreden sonra okunur; nakil işleminin ölümden sonra en kısa sürede yapılması gerekir.

Kararınızı kaydetmediğiniz sürece isminiz NHS Organ Donor Register'da yer almayacaktır.

Potansiyel bir donör hâline gelirsem ne olur?

Doktorlar ve hemşireler, hayatınızı kurtarmak için ellerinden geleni yapacaklardır

- Doktorlar ve hemşireler, bir hastanın bakımı ve kişinin hayatını kurtarmak için ellerinden gelen tüm çabaları sarf ederler.
- Yalnızca ailenizle konuşup, daha fazla yapılacak bir şey kalmadığı konusunda fikir birliğine varıldığında, bağış hakkında hassas bir görüşme yapılacaktır.

NHS Organ Donor Register'ın (NHS Organ Donörü Veri Tabanı) Kontrolü

- Bakımınızda görev almayan uzman hemşireler, bağış kararınızı kaydedip kaydetmediğinizi görmek için NHS Organ Donor Register'ı kontrol edecektir.
- Ardından bu bilgileri aileniz ve yakın arkadaşlarınızla paylaşacaklar, dolayısıyla ne istediğinizi bilecekler ve bunun sizin son fikriniz olup olmadığını kontrol edebileceklerdir.

Bağış yapılmadan önce hangi tıbbi testlerin yapılması gerekmektedir?

- Bağış sürecinin bir parçası olarak, ölmeden kısa bir süre önce yoğun bakım biriminde belirli rutin tıbbi testler ve işlemler gerçekleştirilebilir. Bu tıbbi testler ve işlemler yalnızca doktorların nakil işleminin güvenli, başarılı ve nakil ekleme listesinde bekleyen biri için uygun bir eşleşme olup olmadığını kontrol etmesine yardım olacaksa yapılabilir.
- Bu tıbbi testler ve işlemler, hastanedeki diğer tüm işlemlerle aynı titizlikle gerçekleştirilir, dolayısıyla yalnızca size zarar veya rahatsızlık vermeyecekse yapılabilir. Bu tıbbi testler ve işlemlerin bazıları olmadan, nakil işlemine devam edilmesi mümkün olmayabilir.
- Buna aşağıdakiler dâhildir:
 - Test için kan veya idrar gibi sıvı örneklerinin alınması
 - Yatak başında alınan röntgen veya ultrason görüntüleri
 - Kalp ve solunumunuzun izlenmesi
 - Damardan ilaç veya diğer sıvıların (örneğin, zaman zaman kan) verilmesi.
- Nakil için izniniz iptal etmediğiniz sürece, bu rutin tıbbi testlere ve işlemlere izin verdiğiniz varsayılacaktır. Ancak, isteğiniz dışındaysa bu testlerin yapılmamasını sağlamak için uzman hemşireler ailenizle ve arkadaşlarınızla konuşacaktır.
- Çok nadiren, yalnızca yukarıda bahsedilen rutin testlerin güvenli ve başarılı bir nakil için yeterli bilgi sağlamaması durumunda daha kapsamlı ve daha girişimsel tıbbi testlerin ve işlemlerin yapılması gerekebilir. Bu diğer testler veya işlemler küçük bir cilt biyopsisini, akciğer veya solunum yollarınızı içeriden incelemek için bir cihaz kullanarak yatak başından başka bir yerde yapılan taramaları veya vücudunuzun içinden küçük bir örnek alınması için bir sürüntü örneğinin alınmasını içerebilir. **Ancak, bu testleri kabul ettiğiniz varsayılmaz, yani bu testler yalnızca ailenizin izin vermesi durumunda yapılacaktır.**

Organ ve doku bağışı ile ilgili izniniz iptal etme sistemi hakkında daha fazla bilgi için lütfen www.organdonationscotland.org adresini ziyaret edin

Bağış işlemleri başlatılmadan önce dinim, inancım veya görüşlerim dikkate alınacak mı?

Evet, NHS Organ Donor Register'a (NHS Organ Donörü Veri Tabanı) inanç veya görüşlerinizin önemli olup olmadığını kaydedebilirsiniz ve bu bilgiler, ailenizle yapılan bağış görüşmesinde dikkate alınacaktır.

İstediğiniz şeyin bu olmaması durumunda bağış işlemine devam edilmemesini sağlamak ve bağışın yalnızca inanç veya görüşlerinize uygun olması durumunda yapılması için ailenize görüşleriniz sorulacaktır.

İnanç ve görüşler, ayrıca organ ve doku bağışı ile ilgili ayrıntılı bilgi şu adreste bulunabilir: www.organdonationscotland.org/faith-and-beliefs

Kişi aynı etnik gruptan bir donörden bağış aldığı anda başarı şansı daha yüksek olduğundan, tüm etnik kökenlerden bireylerin organ ve doku bağışlaması çok önemlidir. Örneğin, siyah ve Asya kökenli bireyler, beyaz ırka göre böbrek nakline daha fazla ihtiyaç duymaktadır, bu nedenle daha fazla siyahi ve Asyalı donöre ihtiyaç duyulmaktadır.

İnanç veya görüşlerinizin önemli olup olmadığını NHS Organ Donor Register'da belirtebilirsiniz

Yasa değişiyor... ancak hâla bir seçeneğiniz var

26 Mart 2021'den itibaren, İskoçya'daki organ ve doku bağışı kanunu değişiyor. Buna göre, izniniz iptal etmediğiniz sürece, ldüğünüzde bir donör olmayı kabul etmiş sayılacaksınız. Bağış bir kişisel karar olmaya devam edecek ve bir seçeneğiniz olacak.

Organ ve doku bağışıyla ve yasa değişikliğiyle ilgili ayrıntılı bilgi için, www.organdonationscotland.org adresini ziyaret edin.

Bağış kararınızı NHS Organ Donor Register'a (NHS Organ Donörü Veri Tabanı) kaydedin

Online: www.organdonationscotland.org/your-decision/how-register

Telefon: Kararınızı kaydettirmek için telefon etmeyi tercih ederseniz veya yasa değişikliği ile ilgili sorularınız varsa, lütfen eğitimli bir danışmanla konuşmak için **0300 303 2094** no.lu telefondan yardım hattını arayın.

Görüşmeler telefon hizmet sağlayıcınızın yerel görüşme ücretleri üzerinden faturalandırılacaktır.

İşitme veya konuşma engelliler için eviri yardımı: **18001 0300 1232323**

Mesajla görüşme: **07860 034343**

Bu broşür, diğer formatlarda ve birçok dilde mevcuttur.

Aşağıdaki QR kodunu tarayın veya www.organdonationscotland.org/resources adresini ziyaret edin.

